

REDACȚIA

Arad, Deal Ferenca-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro Ungaria:

pe un an . . . 20 cor.

pe 1/2 an . . . 10 "

pe 1/4 an . . . 5 "

pe o lună . . . 2 "

Nr-ii de Duminică pe an

4 coroaie.

Pentru România și străin-

tate pe an 40 franci.

Manuscrispe nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deal Ferenca-utca nr. 20

INSERȚIUNILE:

de un sîr garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiuneAtît abonamentele, cît și
inserțiunile sînt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nerancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

INDIGNARE ARTIFICIALĂ.

Septemăna trecută în mai mulți articoli ne-am permis a ne preciza și noi poziția față de criza gravă prin care trece iubita noastră patrie. Credeam însă supremul moment de a ne și ne însfârșit cuvîntul care, în urma urmelor o știe ori-cine, era nu numai al nostru ci cutezăm a susținea fără teamă de a fi desavuați — era cuvîntul întregului popor românesc. Și că așa era, o probează tocmai resunetul ce aflatu-l-a acest cuvînt în toate cercurile politice, nu ale țării ci ale Monarhiei întregi, și s-o declarăm sincer: tocmai indignarea ce a produs-o în presa iubitelor nostri conaționali maghiari.

Căci fără excepție presa maghiară este rîu indignată pentru incomodarea ce le-am făcut, afirmând punctul nostru de vedere tocmai acum când ei reușiseră a ne prezenta sub o pălărie și a bate la poarta burgului cu pretenșiile naționale maghiare în armată ca și provenind din sentimentul obștesc al țării. Noi îi și credem că în doare impertinența aceasta a noastră de a o spune în auzul lumii că nouă nu ne trebuie armată maghiară, dar nu-i credem că indignarea lor e sinceră.

Asta ar putea fi sinceră numai atunci când ei ar fi fost convinși că noi dorim armata maghiară, dar insula

este însă plină de învățăminte atitudinea aceasta a conaținilor maghiari față de noi. Și azi cu alte dați ne strigă că suntem în serviciul reacțiunii, că suntem agenții camarilei, că suntem trădătorii patriei — dar să nu credeți că pentru-că apăram instituția tradițională a armatei, nu, mai mult decît aceasta îi doare că cerem limba românească în regimentele românești. Asta e tradarea de patrie.

Căci la urma urmelor am zis-o noi clar că nu de dragul limbii germane dorim noi unitatea de limbă

de azi a armatei, ci pentru-că maghiarii principiul național nu-l vreau decît pentru dînsii în armată, iar noi firește preferăm limba nemțească care în fine nu ne aminință naționalitatea, limbii maghiare care destulă stricăciune ne face pe celelalte țerene. După maghiarii lupta pe tîrenul de principiu și atunci îi asigurăm că alătura cu ei mai fervenți luptători pentru principiul național și în armată, nu vor avea decît pe noi românii.

Nu-și iubesc maghiarii limba lor cu mai multă ardoare, decît noi românii. Nu le-am dat doar destule dovezi în trecut despre aceasta? Le vom mai da d'aci înainte.

Lupta de azi ne allă pe noi numai în situația privitorului atent, pentru-că factorul pe care-l visează în prima linie și direct numai pe dînsul, este Coroana. Noi ne avem bine precisale și în privința aceasta părerile despre consecințele ce vor rezulta dacă Coroana ar ceda velleităților maghiare. Nu ne privesc însă pe noi și astfel nici nu ne ocupăm de ele.

Căci ne privește însă pe noi, maghiarii lie-ne mulțumitor pentru advertismentul loial ce li-l facem de cu vreme. Nu este Român, care să nu le declare luptă până la cușit, atunci când s'ar pune chestiunea de a ne octroa limba maghiară în regimentele românești. Dar în schimb — și de pe tîrenul acesta nu ne poate seduce nici dinasticismul — nu este sullet de Român care să nu-i sprijinească în acțiunea lor, care ar tînde loial la introducerea principiului național în armată.

Asta însă n-o vreau s-o înțeleagă conaținii nostri, ei ne timbrează de trădători pentru-că ne iubim limba. Ei ne insultă și amenință pentru-că cutezăm să pretindem validitatea limbii noastre.

Așa înțeleg conaținii noștri liberalismul, așa suntem noi naționalitate egal îndreptățită în patria noastră.

Și în rătăcirea aceasta ei nu vîd că obstacolul principal în calea realizării

aspirațiilor naționale în armată este nu Dînsia ci noi — naționalitățile. Nu ne temem că chiar cu învoirea Monarhului conaținii nostri Maghiari s'ajungă în privința aceasta la creangă verde, stăm noi aci ca o sidare vie și neînfîrțată pe noi — că stăm tocmă în virtutea principiului prin care ar trebui dînsii să învingă: în virtutea principiului național.

Dar avîndu-ne pe noi alătura — din calea aspirațiilor naționale în armată s'a delăturat ori-ce piedecă și realizarea lor n'ar mai putea suferi nici o singură zi întârziere.

Conferența interparlamentară ce-și ține acum ședințele în Viena, a fost bogată în enunțiațiuni însemnate. Unul dintre momentele mai interesante a fost vorbirea prin care ministru-presedinte Körber a deschis conferința. Cu acest prilej a spus între altele, că cinstea unei națiuni e ca focul ce arde în adîncimile pămîntului. Și când el, politician conducător al unui stat locuit de atîtea popoare, recunoaște aceasta, vrea să arete cât de însemnată e misiia stăpînitorilor, să nu apere numai cinstea rasei lor, ci să aibă puterea d'a nu se atinge de cinstea altor rasse. Acela este bărbatul politic mai iubitor de pace, care măsoară cinstea și simțemintele naționale ale altor popoare — și nu simțemintelor ce le nutrește față de propriul său popor.

Sapientii sat!

In contra Ungariei. Rînd pe rînd vin reprezentanțele orașelor din Austria să iee poziție în contra ordinului ministrului de războiu, prin care soldații a căror vreme de serviciu espiră, sunt reținuți pe mai departe. Așa la 6 Septembrie reprezentanța orașului Krenns a hotărît cu unanimitate, să înainteze ministrului un rescript în care să-l roage să revoce ordinul amintit. Tot odată au hotărît să înainteze guvernului o adresă în care cer convocarea im-

ediată a dietei imperiale și-l provoacă să respingă transacția cu Ungaria și să prezinte dietei un proiect cum s'ar putea desface, pe cale legală, Austria de Ungaria.

Holăriri în același înțeles au mai adus reprezentanțele orașelor Mahrisch-Schönberg și Brünn.

DIN ROMÂNIA.

Dl Neseli Cazașis rectorul universității din Athena, a ținut la 6 Sept. în salonul clubului comercial din hotelul Collaro în București o conferință despre Popoarele din peninsula balcanică și relațiunile lor.

Erau de față dl. Varnali locșitorul consulului elen, mulți greci, albanezi, și câți-va români macedoneni.

Conferențiarul este o figură distințată: înalt, cu o față simpatică încădrată de o barbă mare, are gesturi frumoase de orator încercat, și posedă o voce caldă. D-sa vorbește în limbă elenă. Incepînd conferința sa vorbește despre patrie și patriotism, zicînd că nu există virtute mai mare de cît patriotismul. Grecul este patriot în ori-ce loc s'ar afla. Patria a fost în toate timpurile visul cel mai sublim al grecilor, iar biserica este puterea sfîntă care a păstrat intact focul patriotismului, și ideea unei Grecii mari.

Românii zice conferențiarul, sînt nobili și ospitalieri. În România s'a făurit libertatea Greciei; autorul glorioasă apoi ideea de libertate insufletită de Tudor Vladimirescu, care s'a lăsat în tot Balcanii.

Venind la Macedonia de azi, conferențiarul zice că Olimpul, sfîntul Olimp al vechii antichități elene este revendicat de bulgari. Mai mult, aceștia pretind că Aristotel și Alexandru cel Mare au fost bulgari!

Savantul grec dovedește că bulgarul nu numai că au falsificat istoria, dar au plătit și scriitorii panslavisti; Kalitz și Uspensky nu se sfîesc a zice

Când beai.

Sămniclașul-mare, 17/VIII. 1903.

E bine, ba chiar frumos, când vezi coala, că-i cupa plină și știu, că dacă se goleşte cu parale poți comanda, ca să ți-o umple din nou; ează dacă n'ai parale ai credit — de ai!

E fapt însă, că a bea e o meserie colosiv de plăcută. Natural că și aci să recere pricepere, ca și la alte meserii. Trebuie să știi bea. Trebuie să poți bea, și trebuie să știi cum să bea.

Când să beai, e lucru secundar. Beai atunci când ai. Dacă ai ce și pe ce atunci iată timpul cel mai acomodat. Nu-i vorba — la boț, la nuntă, ba și la privigheri beai mai bine, la maialiș și mai bine, ales beai bine la cules, dar vorba e să ai. Când ai atunci beai bine.

Rotul îl joacă așa dară:

a) faptul că să ai ce, sau pe ce,

b) să poți bea,

c) să știi bea.

Și mulți cred la prima părere, că doar eu scriu ceva nescios, ca aceste 3 momente nu merita tratate deosebită. Să înșeală rîu acela! Și de ce? Pentru-că numai acela se poate lauda, că a beut bine care cunoaște pe deplin gravitatea acestor trei momente. Numai acela poate zice, că și-a petrecut pe lângă beutură, care poate bea și știe bea.

Domni! aceia, cari sorb câte un păhăruș de bere înainte de masă, ca apoi să le vină mai ușor somnul după mîncare,

sunt tot așa de slabi beutori, ca și acela, cari în vicaș lor din limonadă și sodă n'au mai scos-o.

Faptul, că să ai ce, sau pe ce bea, e ponderos; asta nu o va discuta nimenea. Dar aci joacă rol alt punct de vedere, și anume acela, că de unde ai ce bea sau pe ce bea?

Bețiul decăzut, — în lipsă de sentimente nobile — nu reflectează la aceste momente, lui e tot una; capătă gratis, bea din furate, ori din căpătate. Din cumpărate el și așa nu bea; nu are pe ce cumpăra.

Dar beutorul adevărat, — va să zică acela, care bea din plăcere curată — zace mult sub impresia, ce o produce faptul că oare beutura e din căpătate, sau din cumpărate. Și știu sigur, că bine de tot numai atunci îi cade beutura, când a cumpărat-o, a câștigat-o el. Ează dacă îl tractează vre-un prietin — îi prieste dar numai în urma-rea conștiinței, că va fi în stare să se revanșeze. Va să zică nu bea gratis. Bine de tot nu-i cade, fiind conturbat de ideea, că oare cum și când și cu ce să se revanșeze. Deci nu poate bea bine! Căci pentru-că să poți bea bine, trebuie să n'ai alte idei, decît ideea de a bea.

Se mai recere apoi să poți bea. Cine nu poate bea numai rîu își face. Strică stomacul, să tîrbăcește și-și strică și lui, dar e păcat și de beutura potopită în zădar.

Apoi trebuie să știi bea. Cine toarnă în el cu cupa, sugă câte-o halbă de bere

la minut, acela nu știe bea, întocmai ca și acela, care bea tot cu fîrăta, de-lapucă tremuriciul în mîna până a golit un pahar. Ează cine mestecă beuturile fără raison, face mai rîu ca acela, care se amestecă în lături.

Eată dar receta:

Lucră, străduiește, fă-ți toate datorințele, alungă grija și dacă ți-ai făcut toate plățile cu prisosul pleacă! Te îmbracă curat, te gătește frumos, ca să-ți placă ție însuși și altora, căci numai așa poți fi măgulit și în privința aceasta. De regulă e bine să începi Vineri seara. Pe la 7 ore, obosit de lucrul de peste septemăna — mai faci puțină mișcare — apoi te așezi într'un birt.

I-ai o țuculiță, o bucățică de pîne, fumezi o sugareță, și intri în conversație cu chelnerul. Citește lista de bucate cu atențiune — ba de 2—3 ori, și la fiecare pleasă meditează asupra întregului; — numai așa poți stărni pofta de mîncare. Apoi pune lista la o parte și comandă ți ceva, ce nu este pe listă. Mai recomandabil — e:

1. o pârjoală cu crastaveți murați, — apoi

2. puțin cașcaval prăjit.

Ează după-ce pleacă chelnerul, chia-mă-l încă odată înapoi și dacă vrei ca pârjoala să fie bine friptă, ează cașcavalul mai puțin prăjit, atunci spune-i, ca pârjoala să fie mai puțin prăjită, ează cașcavalul mai tare, și el o va nimeri. Nu grăbi pe chelner cu mîncarea, fîi răbdător. Dar

între timp bea un păhărel de bere. Dar nu de-odată. Ci prima oară bea păhăruș de jumătate, restul apoi împarte-l în 2 părți. De nu ți-a sosit încă mîncarea, mai poți bea cel mult un sfert de păhărel.

Apoi mîncă încet, încet, și nu cugeta la altceva, decît la faptul, că acumă mîncăci între mîncare să nu beai. Dar dacă ai gătat, trage-l o dușcă bună. Apoi aprinde o țigară. Să fie trabuco-deschisă, însă fără spîț. Și mai cere un păhăruș de bere.

Până la acest punct trebuie să fii colosal de serios și de tăcut.

Când ai ajuns deja pe la mijlocul țigărei poți suride din când în când, dar fără să te scuturi, sau să te svîrcolești mult. Spatele să fie încontinuu răzimat de scaun, ează picioarele întinse sub masă.

Apoi mai cere o bere.

Când ai ajuns la a 9-a bere poți isbucni, te poți valida în ori-ce direcție vrei, — dar a 10-a bere să nu o mai beai, ci pauzează 10 minute. Altă țigară să nu mai fumezi țigarete însă da. Nu ciocni nici când, că e obositor, plictisitor, ba umpli pînzătura, spargi pocalul și îți faci păcate. Nu bea, când beai ceialaltă, ci bea când îți vine.

Apoi poți trece la vin cu apă.

Să beai un vin ușor de masă, cu apă de Matild, — nici când însă să nu beai din păhare mititele de vin, ci din păhare de apă, de mărime, ca de 2 deci, — turnând jumătate vin, jumătate apă.

că patria lui Aristotel este Bulgaria. Conferențiarul mai zice: resbelul dintre greci și resurecția Bosniei și a Herțegovinei au contribuit la resbelul rus-so-turc.

Vorbind de actuala stare de lucruri din Macedonia, conferențiarul zice că nu este acolo revoluție, ci o inrație a bulgarilor, căci nu s'a resculat le loc populațiunea locală. În lupta cu bulgarii nu poate învinge de cât populațiunea cea mare de greci, români, albanezi, etc., care reprezintă majoritatea populațiunii în Macedonia.

Bulgarii susțin că din cei 2.300.000 locuitori ai Macedoniei, 1.300.000 sunt bulgari! Adevărul este că Macedonia are o populație de 1.300.000 locuitori, din care aproape 600.000 sunt greci, apoi aromâni, pe care orătorul îi numește vlachi și cuțovlachi, turci, sârbi și la urmă bulgari.

Și din acești bulgari mulți, mulți sunt numai slavo-fili, adică locuitori de alte naționalități, care păstrează în dialectul lor rădăcini elene, române, și care au împrumutat terminologia bulgară și câte-va cuvinte bulgare doară.

Adevărul stă în spusele unui diplomat bulgar. anume Rizof, care nu s'a sfiit a spune că propaganda culturală în Macedonia trebuie înlocuită cu teroarea. Ei vor acum cu teroarea și cu pumnalul, să creeze o pan-bulgarie.

Despre albanezi spune că ei formează un singur trup cu grecii, fiind de același sânge cu ei. De alt-fel, mai zice conferențiarul, fie-care popor din Macedonia are dreptul să-și cultive naționalitatea și aspirațiunile în libertate.

Terminând d. Cazakis zice că poporul român este semaforul civilizațiunii în Balcani, și îi urează ca sub conducerea înțeleaptă a iubitelui său rege, să coopereze alături cu Grecii în consolidarea unui stat mare român, și a unui stat mare grec.

Auditorii au isbucnit în strigăte puternice de: trăiască România! trăiască M. S. Regele Carol!

"V. Naț."

„Limba de comandă maghiară“.

„N. Jr. Presse“ din Viena publică din condeiul unui oficer o interesantă statistică privitoare la elementele (după naționalități), care compun regimentele din Ungaria.

În procente, naționalitățile din Ungaria contribuie la aceste regimente în proporția următoare:

Și nici când să nu goleşti pocalui de tot. Tot de-auna să mai rămână în pahar, ca de un deget. Căci tare adesea îți vine gustul după golirea paharului, să mai bea o leacă, ear dacă e gol, până torni — una alta — s'a dus polta.

Nu schimbă în veci crișma. Una, că birtarul nu te vede bucuros, dacă simte, că vii sătul din alt loc, și drept aceea te tratează rău, ba și cu băuturi rele; a doua nu e bine a schimbă beutura. Ci dacă s'a făcut „faierant“ pleacă acasă. Grijește însă că până în zorii să fii în pat. Ai atunci timp, ca să dormi 3-4 ore, ear a doua zi poți isprăvi mult puținul, care-l mai ai.

Sâmbătă la 11 ore a. m. să și-o țini de datorință sfântă, să mănânci un gulaș și să bea 2-3 beri. Ear' după masă dormi o leacă. Seara la 7 ore începe, ca Vineri, dar al mult până la 1 oră după miezul nopții. Atunci pleacă acasă, și te culcă.

Duminecă apoi poți face cu familia vre-o excursiune în verdeață, ear de-ar fi ploios joacă-te cu copiii domino. Și fie-ți destul până în cealaltă săptămână.

Vidonich.

N-rul		Maghiari	Germ.	Sârbi	Slovaci	Ruteni	Români
2	Brașov	60	20	—	—	—	20
5	Sătmar	80	—	—	—	—	20
6	Neoplanta	9	40	51	—	—	—
12	Comarom	40	20	—	40	—	—
16	Belovar	—	—	100	—	—	—
19	Győr	80	20	—	—	—	—
23	Zombor	30	50	20	—	—	—
25	Losonez	50	—	—	50	—	—
26	Strigoniu	40	10	—	50	—	—
29	Beckcherec	10	30	50	—	—	10
31	Sibiu	—	40	—	—	—	60
32	Budapesta	70	30	—	—	—	—
33	Arad	20	30	—	—	—	50
34	Cașovia	80	8	—	12	—	—
37	Oradea Mare	60	—	—	—	—	40
38	Kecskemét	100	—	—	—	—	—
39	Dobrițin	90	—	—	—	—	10
43	Caransebeș	—	20	—	—	—	80
44	Kapusvár	92	8	—	—	—	—
46	Seghedin	100	—	—	—	—	—
48	N.-Kanizsa	70	10	20	—	—	—
50	A.-Julia	22	8	—	—	—	70
51	Cluj	32	—	—	—	—	68
52	Cinci-biserici	50	42	8	—	—	—
53	Agram	—	—	100	—	—	—
60	Agria	100	—	—	—	—	—
61	Timișoara	—	60	10	—	—	30
62	Tirgul-Murêșului	50	—	—	—	—	50
63	Bistrița	10	10	—	—	—	80
64	Orăștie	—	80	—	—	—	90
65	Munkács	80	—	—	—	20	—
66	Ungvár	20	—	—	80	—	—
67	Eperies	—	20	—	80	—	—
68	Solnoc	100	—	—	—	—	—
69	Székes Fehervár	80	20	—	—	—	—
70	Petrovaradin	—	10	90	—	—	—
71	Trenesin	—	10	—	90	—	—
72	Pozsony	20	20	—	60	—	—
76	M.-Ovár	50	50	—	—	—	—
78	Eszeg	—	20	80	—	—	—
79	Ottocac	—	—	100	—	—	—
82	Odorhei	90	—	—	—	—	10
83	Köbánya	40	60	—	—	—	—
85	Sighetul Marmăției	20	10	—	—	50	20
86	Maria-Theresiopol	60	10	30	—	—	—
96	Károlyvár	—	—	100	—	—	—
101	Giaba	80	—	—	10	—	10

Din aeeste reiese clar, că — afară de cele 6 regimente croate — mai există 6 regimente carei abolute n'au soldați maghiari și anume regimentele: 31, 43, 61, 64, 67, 71.; în 3 regimente: 6, 29, 63 maghiarii au 10⁰/₁₀₀, în 5 regimente: 33, 50, 60, 74, 82 ad 20⁰/₁₀₀. Regimente ungurești sunt numai 4 și anume 38, 46, 60 și 68! Cu 90⁰/₁₀₀ maghiari sunt 3, și cu 80⁰/₁₀₀ 6 regimente.

Dacă vom compara acum numărul elementelor ne-maghiare cu cel al elementului maghiar în armată, vom afla că 60⁰/₁₀₀ dau naționalitățile și maghiarii numai 40.

Și totuși cer limba de comandă maghiară.

Expoziția de pictură bisericească bizantină a profesorului Oct. Smigelschi.

— Corespondință din Blaj. —

Onorată Redacțiune!

În 30 August n. a. c. la orele 10 a. m. dl Oct. Smigelschi, profesor de desen la gimnasiul de stat din Elisabetopole (Erzsébet-varos) a deschis expoziția sa de pictură bisericească bizantină în sala de gimnastică de aici.

La deschidere a fost de față Excelența Sa Dl Archiepiscop și Mitropolit Dr. Victor Mihályi de Apșa, însoțit de mai mulți membri ai capilului său; apoi a mai luat parte un public foarte numeros, din loc, și din alte părți (părinți veniți cu băieții la înscriere). Mai întâiu dl Dr. Ioan Rațiu, profesor la gimnasiul din Blaj, în o conferință a sa a espus principiile picturii bizantine, apoi s'a ocupat pe larg cu istoricul picturii române bisericești, până în presente, relevând multe momente necunoscute.

Conferința dlui Dr. Rațiu a fost de lipsă pentru a se putea pricepe mai bine și mai pîntrunzător peisajele și cartioanele dlui Smigelschi ținute toate în stil bizantin. A fost ascultată cu

mult interes din partea tuturor, iar la fine conferențiarul a fost viu aplaudat.

Conferențiarul în vii colorii a indicat valoarea deosebită a expoziției dlui Smigelschi, în care nu știa ce să admiri mai mult: talentul cu care l'a însoțit natura, ori studiul profund și ostencios manifestat în lucrurile espuse.

După sfîrșirea conferinței dlui Dr. Rațiu, Esc. Sa Dl Mitropolit preluă cuvîntul și exprimându-și în elogioase cuvinte admirațiunea sa pentru lucrările espasantului, și apoi dorind dlui Smigelschi succesele cele mai strălucite, ca patron al expoziției, o declară de deschisă.

Expoziția dlui Smigelschi cuprinde în sine întreg planul de pictură a catedralei metropolitane din Blaj, parte în schițe, parte în pânze și cartioane de mărime originală, câte-va planuri de iconostase în diferite prețuri, unele esecutate deja, iar altele încă în lucrare.

De data aceasta nu stăruim asupra valorii lucrărilor de pictură ale dlui Smigelschi, ci dăm numai catalogul lor.

1. Planul pentru pictura și decorațiunea catedralei din Blaj, în secțiune longitudinală, reprezentând în mărimea 1 : 8 pictura și decorațiunea de pe partea stîngă a bisericii, dela intrare și până în sanctuar, împreună cu amvonul și întreg mobilierul din partea aceasta.

2. Planul pentru decorațiunea tuturor boltelor și a cupolei pe cum și a părților marginase cu ele, în mărime, 1 : 10. Pe bolte închierea ciclului de icoane din Testamentul nou început pe perețele drept al catedralei și continuat pe perețele stîng.

3. O pânză mare reprezentând icoane și decorațiuni din diferite părți ale catedralei în mărime de 1/2 față cu originalul.

4. Isus Christos în mărime originală, șezînd pe tron pompos, cu dreapta întinsă spre binecuvîntare, iar în stînga cu cartea deschisă răzimată pe genunchi.

5. Trei cartone monochrome în mărime originală, reprezentând: a) pe evangelistul Matei, b) pe profetul le-

remia; și c) pe profetul Isaia, — tot trei de sub cupolă.

6. Icoana Mântuitorului, în bustă, în jumătatea mărimei originale.

7. Icoana Maicei Domnului din apsidei sanctuarului.

8. Un fragment din decorațiunea arcului cel mare cu îngeri, de pe boltă naiei.

10. Un fragment din decorațiunea arcului cel mare cu cheruvimi, de pe boltă naiei.

10. Un fragment din parcanul cel mare dintre bolte și pereți.

11. Un fragment de bordură dela covorul de marmoră de pe partea inferioară a pereților.

12. Trei cartioane polochrome reprezentând: a) mielul de jertfa din Apocalips, — b) crucea pe o stîncă cu cele 4 învoare simbolice, — c) jertfa lui Avram.

13. Un carton polichrom cu doi cerbi bînd din apa lacului, proiectați pe unul din pereții tindei.

14—16. Trei fragmente de borduri în mărime naturală, și anume: a) bordura aplicată pe arcul de sub cupolă, — b) bordura aplicată pe arcurile din tindă, c) bordura aplicată ca decorațiune pe pilastri din sanctuar.

17—19. Trei fragmente decorative pentru pereții ferestrelor, cu motive polichrome pe fond auriu.

20—22. Trei studii în dimensiuni mici esecutate în colorii, pentru evangeliștii Luca, Ioan, Matei.

23—24. Doauă studii pentru profetii Ezechiel și Isaia.

25. Șapte schițe de iconostase de diferite prețuri (dela 15.000 cor. în sus), parte esecutate în diferite comune, parte în esecutare.

34—39. Șese desemnuri speciale pentru diferite părți din iconostas.

40. Isus Christos ca arhieru.

În ce privește partea constructivă și arhitectonică, planul catedralei este puțin detaliat, cu atât mai bogată este însă decorațiunea! Unde sunt detalii arhitectonice în construcțiune, acolo este o varietate foarte bogată și multă finețe, nu ca și în stilurile clasice ori în acele ale renașterii picturale, unde p. e. o columnă, sau o parte constructivă se repetă foarte des. La dl Smigelschi fiecare columnă p. e. este variată difere de celelalte, avînd fiecare alt alt capitol. D-sa observă numai simetria maselor.

În colorii predomină aurul, care este culoarea fundamentală, iar pe lângă aur mai mult culoarea vînetă, verde și purpură.

Decorațiunea asemenea este foarte aleasă și denoată în toate părțile sale o deosebită artă în esecutare. Ornamentările, în tot, fac impresie adîncă asupra ochiului privitor: ceva serios mistic și solemn cuprinde, în sine.

Pretutindenea observăm atât în ornamentare, cât și în colorii și icoane cea mai perfectă armonie.

Icoanele peste tot sunt lucrute după motivele cele mai vechi, aflătoare în cele mai celebre monumente de pictură bizantină din Italia, Constantinopol, Athos etc. Unele ne reamintesc picturile în mosaic din Veneția, Ravenna, Roma, Monreale, ear altele ne reînspîră în memorie minunatele icoane din Agia Sofia din Constantinopol, și iarăși altele părți și icoane sunt făcute după motive aflătoare prin cele mai frumoase biserici și mănăstiri din Orient. Chiar și motive de pictură bizantină românească încă se găsesc.

Atât în general, cât și în particular expoziția dlui Smigelschi ne prezintă un talent rar, un studiu adînc, o muncă conștiincioasă și o putere neobișnuită

Cel mai vechiu atelier de reparaturi și depozit de biciclete și mașini de cusut, în Arad, piața Libertății 7.

HAMMER VILMOS

mechanician electric.
N-rul telefonului 96.
Biciclete de Dresda, calitatea I.
Depozit de
Mașini de cusut Singer pentru broderii fine, și
mașini de cusut Singer cu 32 fl. pe lângă garanție de 5 ani.
Instalări de sonerii și telefon. se primesc pe lângă mare garanție. Mare depozit de bucați de biciclete și mașini de cusut. 1059 6—
Telefon pentru oraș și comitat 471.

În atenția gospodărițelor.

Au sosit
sticlele de aburi
pentru crastaveti și poame, fabricat model, rezistând celui mai mare grad de caldura, făcut din o singură bucată, pereți de sticlă, de culoare verde sau albă.
Se pot căpeta pe lângă prețuri foarte avantajoase numai la

URBAN E.

urm. ved. **Sütő József**
prăvălie de sticlărit
Arad, Forray-uteza 2/c.
Mare depozit de tot felul de sticle, porcelanuri, vase de fert, lampe, cadre pe lângă prețuri scăzute.
Tot aici se căpeta PETROLEU de CRISTAL fără miros; 1 litru 20 cr.
Comande din provincie prompt și grabnic. 1052 8—30

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactor.
ARAD, Strada Tabajdy Károly.
Executa tot felul de
lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc și provincie se efectuează prompt și punctual. — Lucru bun și solid! Prețuri moderate! Serviciu punctual! 1045 15—

Diplomă de argint 1885. Budapesta.

Telefon (pentru oraș și comitat) Nr. 387.

BRAUN N. A.

depozit de culori.
Arad, str. Forray, piața Boros-Béni.
Mare depozit de firnis, culori de ulei fabricat propriu, culori pentru vopsirea podelelor, uleiuri pentru mașini, și a toate de prima calitate.
— Comande din provincie se efectuează prompt și solid —
— Pachetarea gratuit. —

Cel mai puțin scump izvor de cumpărare din Arad.

Juvaericele,

bucăți de aur și argint (frăute)
bilete de amanet
cumpără pe bani gata cu prețurile cele mai scumpe, sau le schimbă cu alte obiecte. 1005 46—

Deutsch Izidor,

ciasornicar și juvaeriu
Arad, Strada Templom.
— Telefon n-rul 438. —

Industria locală!
Serviciu escelent!
ALBRECHT ÁGOSTON
(mai înainte Cseh Katalin)
din luna Maiu 1903 în ARAD,

Strada Salacz

(Casa Löcs).
Recomandă în atențiunea mult on. public marele său
magazin de mănuși pentru bărbați, dame și copii
fabricat proprie, brăne, legături de stomac, suspensorii, șarșafuri de piele, irigatore și pânze de gumă, precum toate câte se țin de branșa asta, pe lângă prețuri estine. — Asortiment uriaș 1058 3—50

WOLF JÁNOS,

— ciobotar de ghete de bărbați și dame. —
Arad, colțul pieții Libertății și str. Simonyi.
Am onoare a straga atenția on. public din loc și provincie, că în atelierul meu de ciobotarie pregătesc ghetele cele mai frumoase, elegante și solide, precum și ghete ortopedice, pe lângă deplină garanție. 994 24—50

KALMAR JOZSEF

mechanic.
Recomandă
Bicicletele
sale de cea mai bună calitate.
Are în depozit gumă interioară și esterioară de prima calitate, și tot felul de părți constitutive d'ale bicicletelor.
— Estine și pe lângă garanție —
efectuează 975 55—

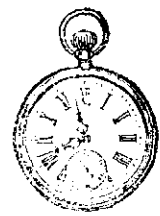
Reparaturi de biciclete,
instalări de
sonării electrice și telefonuri.
Toate pe lângă garanție.
Strada Salacz nr. 2. Telefon nr. 242.

În piața Tököly

în
edificiul ROMÂNE
bisericii
am deschis o hală de
cafea și bucătărie
corespunzătoare necesităților moderne, unde cu prețuri excepționale de estine se pot căpeta mâncări bune de casă. Se dă și vipt pe lună, în abonament. Serviciu prompt și curat.
1060 2—5
Cu deos. stimă
Koronell F.

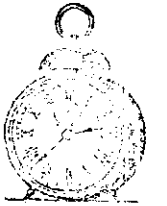
Incunoștiințare.

Am onoare a aduce Onorat. public la cunoștință că am deschis în Arad, strada Pöltenberg Ernő Nr. 12
Un atelier de pictat și colorare.
Primesc ori ce lucrare de branșa a-cesta, dela cea mai simplă până la cea mai luxoasă. Dispun de escelente puteri de lucru și experiențele mele de ani îndelungați câștigate în orașe mari mă fac să cred, că voru corespunde în toate cerințelor On. public. În deosebire mă voiu îngriji că și cea mai mică lucrare s'o execut prompt și pe lângă prețuri cât mai moderate. În ce privește prețuri și executare cutesc a rivaliza cu ori-ce firmă. Cerând sprijinul mult Onoratului public, seamnez cu distincție stimă:
1004 20—50
Holc Árpád.

Örményi Gyula,

ciasornicar.

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 10 (în colțul stradei Lázár Vilmos.

Primesc se repar ciasornice garantând pe 3 ani. În Arad n'a existat încă atelier în cari să se lucreze mai ieftin. 943 18—50

Am un deposit de tot felul de
ciasornice de buzunar și de părete,
precum și orologii cari deșteaptă. Toate exacte și de bună calitate.

Pe pământuri

și case

din oraș, bine situate și cu venituri, se pot căpeta împrumuturi, pe amortizare pe lângă următoarele condiții:

- 4% amortizare de 50 ani,
- 4¹/₂% amortizare de 40¹/₂ ani,
- 4³/₄% amortizare de 35 ani,
- 5% amortizare de 30 ani

1047 5—

Capitalul împreună cu interesele se plătesc două rate anuale.

Împrumuturile se dau în bani gata.

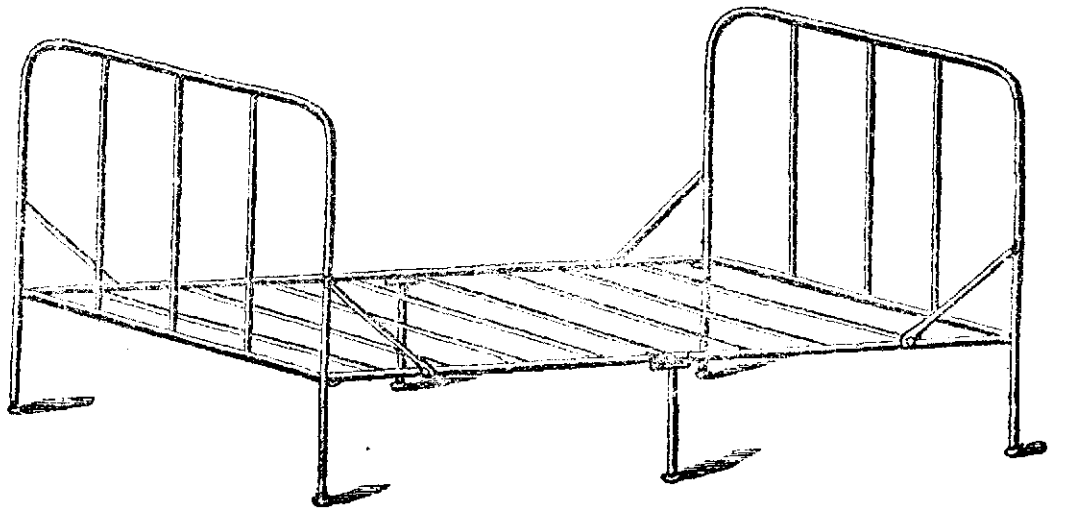
Împrumuturi cu interese mai mari se rescumpără, (convertesc).
Provizie se plătește ulterior. Oferte de împrumut primește și cu lămuriri servește biroul lui

BERGER JOZSEF

Arad, Andrassy-tér 8. vis-à-vis cu biserica.

TUNSZKY și MIHAJLOVITS

Fabrică de mobile de fer și saltele de rocuri de sirmă.
ARAD, colțul stradei Templom și Kölesey.

Primesc tot felul de lucrări aparținătoare acestui ram așa:
arangiarea de casarme de soldați și pompieri, școli, institute și cafenele.

Corturi de grădină (de descompus) și pavilonuri,
pentru cafenele și restauranturi.

— Trimitem în loc și provincie comercianților spre vizzare mai departe. —
982 17—50 — Lucru escelent. — Lustru de gust —

— Promptitudine rară! —

HEGEDÜS GYULA

mare prăvălie de perii, pământufuri și specialități de tualetă

— ARAD, Andrassy-tér 15. (Palatul Hermann). —

Recomandă magazinul său bogat asortat de

Perii, pământufuri și specialități de tualetă.

Am în depozit tot felul de perii de haine, păr și dinți, perii pentru economia de casă, industrie și lux; vărutoare și alte obiecte în legătură cu acestea, precum și articlii de curărit: piele de cerb, bureți, obiecte de tualetă indigene și străine, parfumuri, săpunuri, pravuri, paste, ape de dinți, pudre, pieptene etc.

Esperiențele mele bogate câștigate pe acest teren îmi fac cu puțință să pot îndestuli chiar și cele mai pretențioase dorințe ale cumpărătorilor mei, căci rîvna mea este: încrederea mășterilor mei.
980 18—25

KISS GYULA

tâmplar de zidiri și mobile.

ARAD, strada Borosbényi-tér Nr. 23.

Primește tot felul de lucrări ce se țin de zidiri și mobile, precum: lucrări în lemn pentru clădiri, portale, aranjamente de prăvălii și birouri. Aranjamente de culină, dormitor, sufragerie și salon, dela cele mai simple până la cele mai elegante prompt și estin.

973 14-25

Comande din provincă se efectuează numai de cât.

— Desemnuri dau gratuit. —

— La lucrări pentru biserici dau rabat. —

DESCHIDERE DE PRĂVĂLIE.

Avem onoare a atrage atenția binevoitoare a damelor din loc și provincie la

atelierul de modă pentru dame

ce-am deschis tocmai acum și am provăzut conform recerșințelor moderne, în

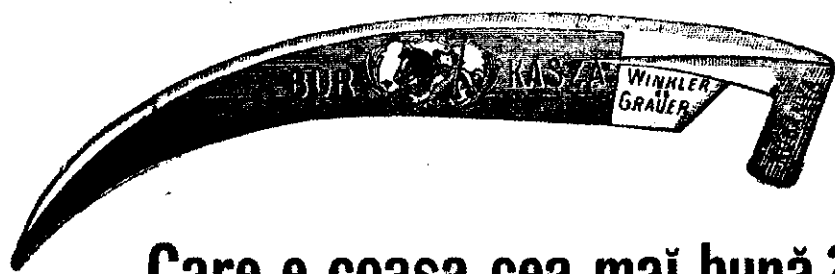
ARAD, strada Deák Ferencz n-rul 7.

unde confecționăm, după fașon modern, **jachete, mantale de călătorit, haine pentru casă și stradă**, precum și tot felul de haine pentru **copii**, frumos și pe lângă prețuri foarte avantajoase.

Rugându-ne pentru sprijinul prea st. dame, semnăm cu deos. stimă

Kaiser Ferencz și soră,
croșetier de dame.

1055 3-30

Care e coasa cea mai bună ?

Intreabă toți economii, la ce noi le răspundem din convingere

că cea mai bună coasă din lume

e coasa „Bur“ cu marca unui „Bur“ călare,

care e pregătită din oțelul cel mai fin și e așa pregătită, încât întrece toate coasele.

Adresa pentru Europa și America întreagă:

WINKLER ȘI GRAUER

Kőbánya, Nr. 34.

Prețurile:		Prețurile:	
65 cm. lungă	1 fl. — or.	85 cm. lungă	1 fl. 20 cr.
70 „ „	1 „ 05 „	90 „ „	1 „ 30 „
75 „ „	1 „ 10 „	95 „ „	1 „ 35 „
80 „ „	1 „ 15 „	100 „ „	1 „ 40 „

La comande de 5 bucăți se trimit franco. La comande de 10 bucăți franco 1 coasă. Garanție deplină.

Noutate: Cute „Bur“ 25 cr., cute de Ammergan 15 cr.

Prețuri-curente ilustrate gratuit.

904 20-20

Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

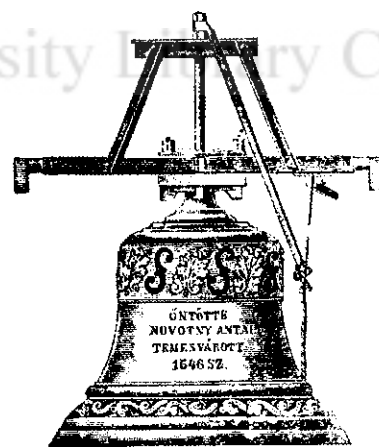

Turnătorie de clopote și de metal

a lui

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adiaștări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu gșuri dușă figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai edenc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu. așa că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton unui clopot de 408 kg. patent după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadistarea clopotelor vechi cu adiaștare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toate de metal.

Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco

1035 7-52

Magazin de modă

Fondat la 1840.

Rosenblüh H. & C-ie

în ARAD

Colțul pieței Szabadság și strada Forray.

1040 6-

Mare magazin de articoli de modă pentru bărbați și dame. Pânzături, șifonuri și fețe de masă calitatea cea mai bună — depozit de fabrică.

Albituri pentru bărbați și dame. Primim confecționarea de trusouri întregi pe lângă prețurile cele mai estine.

Mare depozit în stofe de reverenzi.

Nenumărate mușterii pot atesta, că materiile de reverenzi cumpărate dela noi sunt de cea mai bună calitate și nu și lasă culoarea.

D-I GEORGE JANKOVICS,

care astăzi e conducătorul prăvăliei noastre, se bucură în cercuri largi de cel mai bun renume câștigat prin hărnicia și prevenirea s'a așa încât putem spune, că noi pregătim reverenzile celor mai mulți domni preoți din provincă.

Prețuri solide și
serviciu prompt.

chemată a săvârși în bisericile noastre cea mai frumoasă pictură.

O aprețiere mai specială, se va face asupra ei mai târziu.

Blaj, 6 Septembrie n. 1903.

Dr. Iora.

Din străinătate.

Evenimentele din Serbia. Regele Serbiei Petru I Luni a sosit la Belgrad și imediat a convocat consiliu de miniștri, la care a prezidat el în persoană. Obiectul sfătuirilor a fost complotul ofițerilor din Niș. Tot mai mult iese la iveală că majoritatea ofițerilor simpatiza cu autorii memorandumelor, căci două memorande s'au pus în circulație. În unul se cerea pedepsirea cu moarte a ofițerilor-assini, în celalalt eschiderea lor din armată. Ofițerii, cari fuseseră oamenii favoriți ai pe-rechii regale, își manifestă pe față simpatia.

Ministri sârbești încearcă să-l facă pe regele Petru să creadă că ofițerii dela Niș au complotat în contra lui. **Iancovici**, comandant de corp, și-a cerut pensionarea; în locul lui a fost numit generalul **Gyuchici**. Colonelul **Mașin**, care a jucat rol mare la asasinarea perechii regale, a plecat în concediu, iar ministrul de comerț **Gencici** a declarat că-și va da dimisia.

Stările din Serbia se încurcă tot mai rău. Populația din Belgrad e foarte agitată. Mult rezenz a produs și faptul că guvernul l-a însărcinat cu cercetarea complotului pe maiorul **Vusacovici**, care încă face parte dintre conspiratorii contra lui **Alexandru**.

Proclamațiile amintite arată, că ofițerii citați, îmbrăcați cu toate însemnele ofițerești, au pătruns tâlhărește în noaptea de 11 Iunie în palat ucizând mișe-leste pe rege și regină, mutilându-le corpurile și aruncând cadavrele pe geam afară.

»Dacă acești ofițeri — zice mai departe proclamația — ar fi avut măcar o umbră de simț de onoare ar fi considerat de datorii lor să-și lapede uniforma, înainte de a comite această faptă rușinoasă.

»Dar ei n'au făcut aceasta nici măcar după comiterea faptei, dând și azi dovadă că au lucrat în propriul lor interes, pentru a-și crea o poziție.

»Ei au mers atât de departe cu nerușinarea, încât s'au opus hotărârilor unui guvern și au împiedecat pe ofițerii de onoare să-și arate opinia.

»In aceste împrejurări, ofițerii sârbești au avut datorii față de dinșii singuri, față de regele lor, față de patria lor, față de întreaga lume civilizată, ca să ceară pedepsirea aducerii la îndeplinire a acestui mișelesc atentat.

»Ofițerii regizicii trebuie să-și lapede uniforma, sau, dacă nu, atunci vom face-o noi.»

Inarmările Turciei. După veștile sosite din sorginte turcești, insurgenții au fost bătuti în vilaetul Monastir, lângă Clisura și Smilevo. În schimb însă sunt victorioși în vilaetul Adrianopolului. Poarta își continuă înarmările cu cea mai mare energie. Primul corp de armată e mobilizat și redișit din corporurile 2 și 3 sunt chemați sub drapele. Simțământul tuturor e foarte războinic.

Se asigură că însuși sultanul, pân'aci foarte pacific, ș'a schimbat cu totul atitudinea. Partidul războiului, incurajat de Germania, crește printre ofițerii patului; numai primul secretar al sultanului, **Taxim pașa**, se mai opune războiului cu Bulgaria.

Voivodul **Anton Chețcarof**, în capul bandei sale de 95 oameni, s'a luptat cu un batalion de turci trimiși în

goana lui, lângă satul Copești. Lupta a ținut două-spre-zece ore.

În cele din urmă, insurgenții s'au retras în sat și s'au baricadat acolo. Turcii însă au isbulit să pătrundă în retranșamentul lor.

Atunci s'a început o luptă corp la corp între insurgenți și turci. Bulgarii biruitori, luară la goană pe osmanii. Aruncară cu bombe după ei. Batalionul turc se risipi atunci în toate părțile. Insurgenții prinseră un număr de 67 de soldați turci și puseră mâna pe o cantitate mare de arme și muniții.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 9 Septembrie n. 1903.

Dela „Tel. Român.” Redactorul »Tel. Rom.« dl **Teodor V. Păcățianu**, a început cu ziua de 7 Sept. un concediu mai lung acordat din partea comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane. Subdurata absentării sale din Sibiu ziarul va fi semnat de dl Dr. **George Proca**, în calitate de redactor provisoriu.

Țarul nu merge la București. Țarul Rusiei **Nicolae**, despre care era vorba că va fi nașul micului principe **Nicolae** al României și-l va boteza în persoană, — cum ni se scrie din București — nu va merge la București, ci se va reprezenta prin un mare duce.

Visita Regelui Italiei în Franța. Ziarul »Le Matin« află din Roma că guvernul francez a sondat dacă Regelui Italiei i-ar conveni ca vizita sa în Franța să fie fixată la 14 Octomvrie, astfel ca în aceea zi să fie la Paris. În acel cas, data plecării sale din Paris s'ar fixa pentru 18 Octomvrie. Se dă ca probabilă acceptarea de către Rege a acestui itinerariu.

Bine informați. »Țara« (organ ovretesc) din București publică următoarele despre manevrele din Lipova:

»Guvernul român a fost înștiințat printr'o notă diplomatică a ministrului nostru la Viena, că de două zile domnește la Lipova, în Transilvania, o situație foarte îngrijitoare. Spiritele printre români sunt foarte agitate și sunt temeri de grave turburări. Eată cauzele:

Se știe că anul acesta manevrele austro-ungare au loc în jurul Sibiului (!) și că trupele chemate să ia parte la aceste manevre sunt compuse în foarte mare parte, că să nu zicem majoritate de Români...
Îndată ce a sosit archiducele **Francisc Ferdinand**, populațiunea maghiară a exprimat dorința ca limba austriacă (?) să fie înlocuită în armata din Ungaria cu limba ungară. Față cu această cerere populația românească a lansat un manifest prin care se face apel la toți românii să se adune pe câmpiile dela Lipova.

»In timpul de față peste 150.000 de Români sunt adunați pe câmpiile dela Lipova, unde sosesc continu numărăși conaționali« etc.

Omorit și jăfuit. Comerciantul de lemne din Fiume, **Schlesinger Adolf**, care Duminecă dimineața mergea în căruță către **Iasenak** (Croatia), având la el 30000 cor., a fost omorit și jăfuit. Drumul ducea prin o pădure deasă. Abia ajunse căruța în pădure. când se auzire mai multe împușcături; caii și servitorul căzură morți. **Schlesinger** se ridică în trăsură și ținti cu un revolver în spre pădure, dar înainte de a putea pușca, un glonț îi pătrunse în piept. 3 hoști eșiră apoi din pădure, cari începure a-l lovi cu patul puștii până muri, apoi îi luară banii. Un băiat și o fetiță de vre-o 7—8 ani, atrași de împușcături, au azistat la scena asta înfricoșătoare. Zărindu-i hoștii, i-au împușcat și pe ei. Băiatul n'a murit de loc, ci avu atâta putere să povestească cum s'a petrecut o-

morul. Se crede că hoștii au fost lucrători de al lui **Schlesinger**. Geandarmăria s'a pus să cerceteze, dar până acum n'a putut să descopere nimic, căci băiatul nu a cunoscut hoștii. Numai atâta a putut spune că au fost țărani.

Servitorul lui **Schlesinger** lasă 8 copii orfanți. Pe el îl deplâng fiul său **Dr. Szegő** și murea sa născută **Neuberger Maria**.

Străpuns de geandarm. Dumineca trecută și-a ținut darea de seamă deputatul **Dr. Molnár Akos** în **Székelyhid** (Bihor). În decursul vorbirii, un licior cu numele **Tompó István** mereu încerca să facă gălăgie, întrerupându-l pe **Molnár** prin fel de fel de strigăte. Geandarmul înzădar îl linișteau, căci un vecin cu numele **Kaposi István** mereu îl ațita să strige. S'a născut ceartă între **Tompó** și geandarm. **Tompó** apucă baioneta unui geandarm, care făcu vr'o doi pași înapoi și-l străpunsă cu baioneta. **Tompó** a murit la moment.

O scrisoare din Mercur. Chestia mult controversată, că oare în planeta **Mercur** trăiesc oameni, se poate numi rezolvată Redactorul unei foii spiritiste din Berlin, prin intervenirea unui mediu spiritist, a primit anume o scrisoare dela un misionar reposit, care acum petrece în **Mercur**. În scrisoarea asta se cuprind date interesante privitoare la locuitorii și relațiunile din **Mercur**.

O mostenire într'o vioară. O plăcută surprindere avu de curând familia negustorului **Vilda** din **Charlottenburg** (Prusia). Acum trei luni murise un bătrân, fratele d-nei **Vilda**, care trecea drept om cu avere, lăsând pe sora lui moștenitoare universală. Dar în casa defunctului nu s'au găsit de cât 200 lei. Deziluzie generală. După câte va zile însă, un băiat, jucându-se cu o vioară a unchiului, a scăpat-o la pământ și instrumentul s'a spart. Din vioara atunc a eșit un pachet de bancnote în valoare de 600,000 lei.

Cea mai nestricăcioasă cremă pentru înfrumșetarea tenului e crema de flori de liliac. un borcan costă 1 cor.

Pudră de flori de liliac 1 cutie 1 cor.
Săpun de flori de liliac bucata 70 fil.
Pasta Iuno 2 cor.

Pudră Iuno 2 cor.
— Mijloc sigur contra durerilor de stomac, a sgârciturilor și a catarurilor de stomac, contra boalelor învechite de stomac și contra lipsei poștei de mâncare, pe urmă un mijloc sigur purgativ fără dureri: e ceaiul întăritor de stomac al farmacistului **Kossuth**. O cutie de probă 1 cor. 20 fil.; o cutie de probă 2 cor.

— Contra guturaiului, tusei, răgușelei, flegmei și a afecțiunilor laringilote are un efect miraculos pastilele de **pepr Senega**. Se pot găsi în farmacia »**Verg-Maria**« alui **Kossuth**, în Arad, Piața **Boross-Beni** 150 (casa **Dengli**).

PARTEA LITERARĂ.

În Transilvania.

Românii au învățat tot de la un-gurî întrebuintarea unor mijloace auxiliare în afară de școală. Astfel sunt ceea ce numesc ei »Societățile de cultură«. Cea mai renumită și cea mai puternică este »Asociațiunea transilvană« din Sibiu, întemeiată acum trei-zeci și șapte de ani »pentru literatura și cultura poporului român«. Averea societății este în ziua de azi de vre-o o sută opt-zeci de mii de florini. Asociațiunea deschide concursuri literare, întreprinde lucrări ca **Enciclopedia română**, ajutoarează școlii sărace, dă subsidii studenților, întreține la Sibiu o școală secundară de fete, foarte bine întreținută și prosperă.

Una din grijile Societăților de cultură este de a întemeia și a populariza bibliotecă. Într'un sat în apropiere de **Năsăud**, la **Zagra**, s'a întemeiat o asemenea bibliotecă; în doi ani, numărul volumelor a ajuns până la două mii, și se împrumută două sute de cărți pe fie-care lună.

În nenorocire acest exemplu se răspândește încet. Românii bogați sunt rari, și resursela Societăților de cultură restrînse. Ceea ce e și mai grav,

e lipsa cărților românești. Ceea ce se poate citi, sunt operele a cinci sau șase scriitori buni, și admirabilele culgeri populare. Toate acestea se cuprind în puține volume.

Această sărăcie literară a preocupat mult pe românii. De vre-o douăzeci de ani au înființat o societate pentru crearea unui teatru național. Capitalul adunat a ajuns astă-zi la peste o sută de mii de florini. Dar aceasta sumă, de și e însemnată, nu ar fi îndestulătoare pentru clădirea unui teatru și întreținerea unei trupe. De altfel, ce să se joace? Afară de câte-va farse populare, câte-va piese învechite de **Alexandri**, și câte-va satire politice contemporane, teatrul român nu există. Comitetul societății a hotărât să deschidă un concurs la care vor fi admise toate lucrările scrise în românește, — fie originale, imitate sau traduse.

O curioasă varietate a Societăților de cultură este acea a societăților de cântăreți, foarte răspândite de cât-va ani. Acum vre-o trei zeci de ani, popa din **Kiseteu**, — în **Bănat**, s'a gândit să formeze, pentru biserică, un cor de țărani. Încercarea reuși și în curând corul din **Kiseteu** deveni renumit. Sa-tele și orașele vecine imitară această pildă. Coriștii se răspândiră în toată țara, formând elevi pretutindeni. Erau plătiți, pentru iarna întreagă, cu întreținerea și cât-va florini.

Anul trecut, la concursul din **Lugoj**, s'au întrunit două-zeci de societăți cu patru sute de cântăreți. Înainte de a se despărți, s'au adunat înaintea bisericei și au cântat, într'un ansamblu formidabil, imnul național interzis în întreaga Ungaria. Am auzit însu-mi societatea corală din **Lugoj**. La prinzul la care au luat parte toți cântăreții, s'a cântat la început muzică germană, dar în curând s'a trecut la cântecele naționale, — și m auzit acolo câte-va din acele arțiș populari, așa de dulci și așa de triste, așa de pline de pasiune, — pe cari țiganii le repetă fără a le înțelege, — și pentru prima oară mi s'a părut că întrevăd sufletul poporului care le-a compus. Ce mare mi-a fost surprinderea când mi s'a spus că acești artiști erau țărani. »Dacă vă îndoiți, vorbiți cu densii, și priviți-le mâinile«.

Acestea sunt principalele arme ale acestor lupte pacifice și de temut, în care e în joc existența unei națiuni. Se pare că până acum nu s'a ajuns la un rezultat decisiv. »Nu stăm tocmai rău, imi spunea un român. Școlile noastre merg înainte, și sentimentul național se deșteaptă. Cu toate silințele lor, nu ne-au luat nici măcar o singură comună. Tot ceea ce s'a putut face, a fost să ne oprească desvoltarea. De aproape două-zeci de ani stăm pe loc«. Apoi adăugă, cu o nuanță de superioritate ce pare proprie caracterului transilvănean: »A! dacă am fi liberi de trei-zeci de ani cum sunt frații noștri de dincolo de **Carpații**! Unde am fi astă-zi!...«

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

Biblioteca »**Tribuna Poporului**«.

N-rul 1.

NUVELE

DE

Emile Zola.

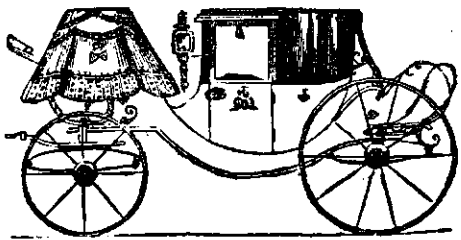
Trei nuvele d'o rară frumșețe.

Prețul 40 bani + 6 fil. porto.

De vânzare la adm. foii noastre.

Red. respons. **Ioan Russu Șirianu**.
Editor **Aurel Popovici-Barcianu**.

Telefon în provincie și în oraș 467.

KARDOS GYULA,

— fabricant de trăsurî. —

Timișoara-Fabric, str. Király nr. 14.

Recomandă în atențiunea on. public atelierul său din casa particulară, unde se fabrică tot felul de trăsurî cu coș și fără coș;

1041 9-25

Calese și trăsurî comune.

■ Prețuri moderate și lucru solid, frumos și elegant. ■

Se primesc reparaturi și transformarea trăsurilor vechi, tot asemenea fabricarea drierilor sau repararea lor.

— Se primesc lucrări de faur, butnar, auriri și șea. —

■ Mare depozit în trăsurî (calese) noi și folosite! ■

Sensație medicală.

Cel mai bun, mai igienic și cel mai modern mijoc pentru curățirea dinților și a gurei este:

„Pasta de dinți din cărbune de teiu“

(Pate dentifrice au charbon de tilleul)

„IBOLYKA“

Fiindcă: curățește dinții admirabil și îi face după întrebuițare de câteva ori albi ca zăpada, desodorează și desinfectează — este în genere cunoscut efectul cărbunelui de a absorbi mirosul neplăcut și deosebitul materiei, — împiedică putrezirea nutrienților rămase printre dinți, precum formarea petrel de dinți; are un miros răcoritor și plăcut, și coroana eminențelor sale însușiri este conservarea dinților, întărirea gingiilor și împrejurarea că preperându-se în laboratorul chimic sub îngrijire medicală specială este lipsită de ori ce efect dăunător.

Fiindcă prelângă curățirea dinților cu pastă este neapărat de lipsă și folosirea unei ape de gură care se desinfeciază întreaga cavernă a gurei recomand: apa mea de gură

„IBOLYKA“

care pe baza analizei chimice făcută de mai multe celebrități intrunește în sine toate condițiunile igienice ce să recer de la o apă de gură adecă: desinfectează și limitează perfect ori-ce microbi, este neutră, are un gust plăcut și răcoritor întărește membrana gurei și nu atacă dinții ca și cele mai multe ape de gură existente.

Scutit prin lege.

Să pot căpăta în toate farmaciile, parfumeriile și drogueriile.

Deposit general pentru Ungaria „Iosif Török“, farmacist în Budapesta, Király-utca 12 și succesorii „Kochmeister Frigyes“ Budapesta, V. Nagy Korona-utca 32.

OTTO VOTSCH,

farmacist și proprietar de laboratoriu farmaceutic și chimic în Hátzeg.

Prețul unei paste 70 fl. unei sticle de apă de gură 1 cor. 50 fl.

Mulțime de dechierățiuni de recunoștință.

Spectatului Domn Otto Votsch, farmacist în Hátzeg.

Constataz cu plăcere, cumcă pasta de dinți din carbunul de teiu „IBOLYKA“ și apa de gură „IBOLYKA“ parte în urma cercetării și esperinței proprii, parte prin observările făcute în decursul proceselor mele la pacienții și la cunoștințele mele, curățește admirabil dinții (mai bine decât celelalte paste esistente) nu atacă dentina, desodorează complet, împiedică putrezirea și are un gust plăcut și durabil. Iar apa de gură prin efectul materiilor foarte antiseptice și totuși nestricăcioase ce conține, desinfectează caverna gurii, nimicește bacteriile în timpul cel mai scurt, fără a avea o influință stricăcioasă asupra dinților; nu iritează membrana gurii și se poate folosi la ori ce morbo simțitor de gură în urmarea gustului celui plăcut și al efectului recreator e una dintre apele de gură cele mai salutari. Ambele preparate pe baza însușilor escelente, ale efectului lor cu totul nestricăcios și pe baza preparării lor conform recerintelor igienice, le recomand călduros ori și eu!

991 8-

Dr. Leo Parasca, medic

Prea Stimate Dame!

Toate damele cari până acum își comandau corsetele din Viena sau Budapesta, au fost espuse la multe neplăceri. Ca să o evitați pe viitor, veniți la mine și comandați un corset de probă și vă veți convinge că corsetele la mine se croiesc tocmai ca în Viena sau Budapesta. Totodată corsetele vă vor costa cu câte-va coroane mai puțin.

1057 3-20

Recomand mai ales damelor mai tari

corsetele de croitură dreaptă

în preț de 6 fl. și mai sus Fac și corsete cu spirale de oțel dela 3 fl. în sus, corsete mici moderne dela 5 cor. în sus, corsete pentru îndreptarea staturii dela 3 fl. în sus. — Comandele din provincie se ezeută prompt. Se primesc și reparaturi și curățiri. Rog pentru sprijinul m. st. dame.

Cu deosebită stimă

PILCZ IRMA,

croitoare de corseturi, ARAD, strada Deák Ferencz 30 (casa Bonts).

Alegere mare în stofe engleze și franceze

Spere binevoitoarea atențiune!

Subscribul meu permit a anunța cu stimă P. T. Public din Oravița și jur, că am deschis de mai mulți ani în casa mea proprie viz à-vis de casa lui Mediu

Atelier pentru haine bărbătești.

Basat pe cunoștințele mele în croit și executare fiind ce le-am câștigat în decurs de mai mulți ani în primele ateliere din capitală, pot servi pe On. mușterii cari mă vor onora cu comande cu croitul cel mai nou englez și francez.

Rog în special cu umilință inteligența română — și cu considerare la faptul că sunt român — să binevoiască a mă onora cu comandele D-lor.

Pentru serviciu prompt și efectuare solidă garantează cu toată stima

P. COLARIU,

854 2-5

croitorie engleză și franceză.

Oravița, în casa proprie, strada principală.

Alegere mare în stofe engleze și franceze

„Mureșanul“

institut de credit și economii, societate pe acții în **MARIA-RADNA.**

Fundat și deschis în 15 Noemvrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acții de fl. 100.

Acordă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipotecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la fl. 50; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

Dirrecțiunea.

Preste

800.000 cor.

trece suma, pe care o plătește Aradul la s-n pentru fabricatele de ghețe străine, austriacilor, boemilor și morăvilor

**? și ce are ?
pentru acei bani ?**

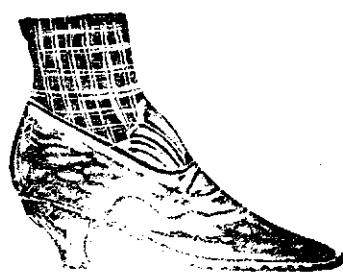
Asfel vor prospicia ghețele de prăvălie, cu alte cuvinte fabricatele slabe vieneze, dacă ajung odată să se ude.

Iar industriașul indigen tângoște fără de muncă

Dacă 'ți trebuiesc ghețe,

9.8 3-

comandă-le la industriaș indigen.

Dacă le iai de-a gata, să cumperi la

Asociațiunea călționarilor aradani,
Arad, Andrassy-tér 22. (viz à-vis cu casa comitatului).

Filială: Piața Boros Béni.